

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın yakalanması Türkiye'de yaşanan çok hazin ve dramatik bir gelişmeyi büsbütün su üstüne çıkarması ve çok tehlikeli bir yönelimin içinde bulunduğu işaret etmesi yönünden de ilginçtir. Son

birkaç günde özellikle olayların medyada yansıtılma biçimiyle toplumsal duyarlılığın tahrik edilip sokaklara dökülmesi, nasıl bir toplumda yaşanıldığı konusunda ciddi soruların sorulmasını zorunlu kılmıştır.

Şurası muhakkaktır ki, Öcalan'ın İtalya'da yakalanması sıradan bir olay değildir. Bu sonucu hazırlayan sürecin Türkiye'de ne pahasına gerçekleştirildiği elbette yakıcı bir olgudur. Ağır maddi manevi yüklerin çekilmesini gerektiren bu süreç sonunda gelinen nokta ise birçok açıdan daha uzun süre yalnız Türkiye'nin değil, belli bir uluslararası çevrenin başını ağrıtabilecektir. Değişen uluslararası konjonktür içinde bir PKK tarafından temsil edilen bir Kürt hareketinin nereye doğru açılacağını ve nasıl bir sonuç üreteceğini kestirmek de bir o kadar

Bir medya sorunu

zordur. Fakat hiçbir şeyin sanıldığı ya da beklendiği kadar kolay olmayacağı belli olan tek husustur. Ancak, o perspektifi iyi kavrayan bir Türkiye'nin sorunu salt Öcalan'ın iadesine ve o iadeyi talep etmenin biçimine teksif etmeyeceği ve daha üretken bir tutum içine gireceği açıktır. Oysa son gelişmeler bunun böyle olmadığını göstererek iki temel noktanın altını çizmiştir.

Türkiye'de bugün ayakta olan infialin altında belki doğal bir tepki de bulunabilir fakat bundan daha önemlisi bu tepkinin medya tarafından tahrik edilmesi vardır. Açıkça kışkırtılan bir nefret hızla militarist ve şoven bir söylemle bütünleşmiş ve bu bireşim tehlikeli bir kitleyi sokağa dökmüştür. Daha da ileri giderek medya ağır bir psikolojik baskıyı herkesin omuzlarına yüklemeye başlamıştır. Oynanacak bir futbol maçının Öcalan krizinin düğümü olarak gösterilmesi aklın alacağı bir şey değildir. İşin daha da vahim yanı devlet kendi politikasını bu yaklaşımla bütünleşirmesi, bir noktadan sonra da bu oluşumu politikasının belkemiği haline getirmesidir.

İkincisi, Türkiye hâlâ bütünüyle bir organik toplum, bir cemaat toplumu konumunda tutulmak istenmektedir. Ne var ki, bu yapıyı bir arada tutan çimento olarak kurucu ideolojiyi kullanmak artık yetmemektedir. O ideo-

loji bugün medyatikleşmiştir. Medyalar bugün belli bir söylemin propaganda unsuru halindedir. Bunun da ötesine gidilmekte ve bizatihi medyanın ideolojisi kitleleri birbirine bağlamaktadır. 'Dizi filmler'in kısıtlı seyircisi artık bu canavarı doyurmamakta ve 'Haberler'in muhabı büyük Türkiye kitleleri onun yeni yemi olmaktadır. Bunun bir adım ötesi ise belli bir alandaki zihinsel ve düşünsel yoksulluğun dışavurumundan başka bir şey değildir. Bu derecede kendi içine dönük ve bu derecede kolaycı bir basın anlayışının ortaya çıkması herhalde bir rastlantı ve an sorunu değildir.

Bu medyatik ideolojinin, ister kurucu ideolojiyle bütünleşsin, isterse ona daha farklı bir renk katsın, asal ögesi şiddettir. Her olayda, onun ciddiyetine ve bağlamına bakmaksızın başvurulan kitle tahriki aslında yalnızca bir tek şeye 'şiddet'e yaramakta, onu büyütmektedir. Kitle, resmi söylemin öğeleriyle siyasallaştırılmakta, o siyaset şiddetle tümleşmektedir. Bayrak, şehit, kan gibi simgesel kavramlar süreci beslemektedir. Futbol maçından siyasal olaylara kadar her şey bu oluşumdan payına düşeni almakta sürece de pay vermektedir. Türkiye, İtalya'ya öğretmeye çalıştığı şeyi, şiddeti beslemenin ve desteklemenin sonunda nelere mal olacağını kendisi de öğrenmelidir.